

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

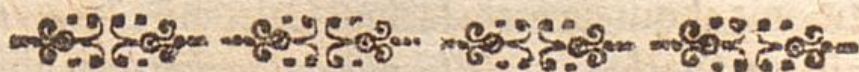
Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

§. Primus. Prænotantur quædam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

RESPONSIONIS
 APOLOGETICÆ
 CAPUT III.

Refutantur, quæ adversarius ob-
 jicit ex Authoritate & ratione,
 contra sanctam in Ecclesiâ do-
 ctrinam probabilisticam.

§. PRIMUS.

Prænotantur quedam.

I. **P**ro falsitate objectorum evidentiùs
 convincenda, expediens fore vide-
 tur, ut diversos Authoribus usita-
 tos loquendi modos paucis expli-
 cemus. Sciendum itaq; opiniones *speculative pro-*
babiles dici, quæ objectum seu potius actionem
 circa objectum in specie & communi spectatana
 licere asserunt: *præctice autem tales*, quæ asserunt
 actionem in individuo acceptam licere. Cujus expo-

ſitionis aliqui autorem faciunt Cajetanū; *Joannes* autem *Sanchez* in *ſelectis diſputationibus* dicit ſibi eſſe inintelligibile, quomodo in dicto ſenſu poſſit aliquid ſpeculativè, & non tamen practicè haberi probabile: addit *Franciſcus Oviedus* l. 2. tr. 5. *controv. 3. p. 1. id quod dicitur de omni ſeu ſpecie, dici etiã de quovis, quod continetur in illo.* Dicendū igitur cum hoc citato Authore, *practicè probabilem* dici, quæ non ſolūm de objecto actionis individualis præciſè ſumptæ pronuntiat licere, ſed de ea etiam, ut veſtitâ circumſtantiis ſibi extrinſecis & accidentalibus: quæ ſcilicet omnes ſub morales conſiderationem cadunt, omniumque honeſtas requiritur, ut operans ſimpliciter honeſtè operari intelligatur, juxta illud: *bonum eſt ex integra cauſa; malum ex quolibet defectu.* *Speculativè* autem *probabilem*, quæ præciſè de objecto actionis ſecundum ſe conſideratæ pronuntiat, illud ratione ſui præciſè non eſſe illicitum. Ita etſi *ſpeculativè probabile* habeatur, quòd liceat citra noxam lethalem non avertere oculos ab aſpectu vultus muliebris; & non reprimere poſitivè motus turpes præter intentionem naturaliter obortos; non tamen erit *practicè probabile* in iis circumſtantiis, in quibus homo lubricus ex prava conſuetudine aſſentiendi prævideatur in conſenſum pravum pertrahendus, niſi vultum avertat, aut motibus poſitivè obſiſtat. Idem eſt in aliis, quo pacto jam intelligibile redditur, in ſenſu allato, opinionem poſſe *ſpeculativè probabilem* eſſe,
 ut

ut non tamen sit *practicè probabilis*, seu ut hìc & & nunc talis.

Alii tamen cum *Layman lib. 1. tr. 1. n. 13.* sic opiniones probabiles distinguunt, ut speculativè tales pronuntient illas, quæ extra rationem liciti spectantur: ut sunt, quæ sufficere hæc aut illa ad valorem sacramenti, testamenti, contractus afferunt (& similia) præscindendo, utrùm licitè usurpentur nec ne. Sic *speculativè probabile* dicunt, aquam rosaceam sufficere ad valorem baptismi: nunquam tamen *practicè probabile* dicunt, quòd liceat in rosacea baptizare, quando copia est aquæ naturalis. Alii item *speculativè probabile* vocant id (quod probabile æstimatur ex auctoritate Doctorum: *practicè* autem probabile, quod ex rationibus intrinsecis. Alii adhuc aliter loquuntur. Sed non est nisi de voce contentio. Nos in primo sensu deinceps loquemur, in quo & accipit Paternitas Vestra. Si autem in iis, quæ certissimè per se licita sunt, potest hìc & nunc circumstantia reperiri, quæ faciat actionem penitus illicitam, miri nihil erit, si idem in probabilibus eveniat. Prius in Apostolo patet, qui illicitam sibi facit manducationem carniùm, si prævideatur cessura in ruinam proximi: quo casu *non manducabo*, inquit, 1. Cor. 13. *carneam in aeternum.*

2. Cum verò intellexerit Lector ex hæctenus allatis, quid à probabilistis, catholicis & doctis viris voce probabilis accipiatur, facile erit nosse *discrimen* inter opinionem *certò probabilem*, &

solùm probabiliter probabilem, quam admodum R. dus P. Joannes Paulus Oliva Praepositus Generalis S. J. *Creperam* vocat. paucis exponam: sit vir fide dignus, qui dicat, quod D. Thomas doceat, graviter lapsum obligari ad confitendum proxima datâ occasione. Ex hoc non nisi *probabiliter probabile* erit tibi, obligari graviter lapsum ad taliter citò confitendum, eò quòd solùm probabile sit tibi ex fide narrantis, quod D. Thomas ita doceat: Si autem inspexeris ipse certum textum, aut ex confirmatione authentica plurimorum certò compereris, D. Thomam sic docere, neque aliunde sit, quod Authoritatem D. Thomæ in hoc elidat, *certò probabile* erit tibi, graviter lapsum sic teneri. De quibus *certò probabilibus* solùm procedit doctrina nostra. Fatemur enim, quod abusuum, scandalorum, periculorum innumerorum fœcunda omnino materies foret, sustinere, quòd ad *certam probabilitatem legis* obligantis, liceret in oppositum operari ex *incerta probabilitate juris*. Si profectò è Catholicis Probabilistis foret quispiam ita *Vagus, Laxus, creperus* Theologus, ut talia auderet universaliter asserere, in hunc omnium argumentorum suorum tela, qualiacunque, contorqueat Paternitas Vestra. Sed neque tamen per hoc damnare intendimus simplices rusticanos, & horum similes, quibus ductum Pastoris oppidani, dummodo sufficiētis doctrinæ famam possideat, tam promptum est sequi, cum omni exclusâ formidine peccan-

peccandi, quàm nobis ad oracula Ecclesiæ Doctorum. Aliter vivere non didicerunt simplices isti, quibus relinquamus certam spem salutis, cum immediati Pastoris voci bonâ fide obedierint.

3. Certitudo autem probabilitatis apud viros doctos & timoratos per experientiam habetur evidentem, cum ritè omnibus perpensis sentiunt se trahi & inclinari ad assentiendum.

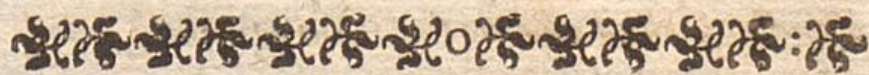
4. Utrùm verò unius Doctoris vel duorum sufficiat Authoritas, vel plurium requiratur ad faciendam opinionem strictam & absolutam probabilitatem, haud volumus hîc disputare. Quod doctissimus Villalobos unius etiam Doctoris iudicium sufficere contendat, nolo omnino improbare, dummodo cautelæ suprâ positæ serventur, neque obstant in contrarium Doctores, qui iudicent opinionem illam esse improbabilem. Tali enim casu præsumendum erit prudenter, aut passionem unius vel pauciorum intercurrisse: aut aliunde examen debitum non fuisse adhibitum. Neque huic doctrinæ obstat damnatio *propositionis 27. per Alexandrum VII.* facta, quæ sic habet: *si liber sit alicujus Junioris &c.* Dubium enim nullum est, quin junior & modernus quispiam prolabi possit ad temerariam assertionem.

5. Deprehendi etiam posse probabilitatem, imò & veritatem, quæ diu latuerat; aut e contra improbabilitatem, imò & falsitatem eorum, quæ

prius habebantur probabilia, successu temporum experientia docuit. Sic enim velut probabilis habita est opinio, *quod solemnitas votorum esset de essentia status religiosi: quod esset iuris divini, non Ecclesiastici: quod in absentia sacerdotis teneretur moribundus confiteri Laico, &c.* & nunc tamen desierunt esse probabiles: Posterior quidem, post reclamationem omnium unanimiter Doctorum, & communem toti Ecclesie usum contrarium. Priores vero post Bullam *Greg. XIII. Ascendente Domino*: ubi ante omnem votorum solemnitatem & professionem, declarantur homines Societatis JESU esse strictè & propriè religiosi. Idem est circa *absolutionem absenti validè & quandoque licitè faciendam*: quam damnavit *Clemens VII.* Item circa *accipiendum pro eadem missa duplex stipendium*: quam damnavit *Alexander VII.* & quæ plura similia. E contra à multis pro vix probabilis habita est, *potestas Pontificia dispensandi in votis solemnibus & matrimoniis ratis*: Nunc autem, si non certa, at maximè probabilis habetur, quàm toties usurpârunt Sapientissimi Pontifices.

6. Denique advertat Lector dici posse in suppositione usus liciti cujuscunque opinionis certò probabilis, nec periculum quidem peccati materialis incurri, quantum est respectu legis divinæ reflexæ, secundariæ, conditionatæ, & per accidens talis, quæ scilicet permittit fieri omne id, quod inculpabiliter nescitur esse prohibitum lege directâ, primariâ, absoluta & per se tali. Sic etsi quibusdam

busdam Martyribus lege directâ & per se tali vitium fuerit occidere se ipsos; permiffum tamen & licitum fuit lege reflexâ & per accidens tali, ubi inculpabiliter lex primaria & directâ ignorabatur. Et sic explicari potest *Honoratus Faber*, dum negat etiam peccati materialis periculum incurri per usum doctrinæ probabilisticæ. Si aliter minus tutæ opinionis ratio exponitur, in periculo scilicet peccati formalis, evertitur status controversiæ. Nunc ad rem.

§. SECUNDUS.

Respondetur ad argumenta ex D. Augustino adducta.

I. Uc oculos animosque optime Lector. Centrum tangitur, ad quod lineæ omnes concurrunt, quas ad mentem D. Augustini (si superis placet) subtiliter descriptas exhibent libelli super infami *Radice*. Hic Rhodus, hic saltus: in quo mihi negotium volo cum sola Paternitate Vestra, & causam habere sejunctam à suffragiis quorundam potenter patrocinantium libello Paternitatis Vestræ, de quibus relinquo formandum cordato Lectori iudicium.

2. Paternitas Vestra pag. 59. dissert. 1. super *Radice* nos oppugnat hoc tali argumento, quod
repetit